19e Jaar. No. 61. — 's HERTOGENBOSCH. — Donderdag 27 Mei 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad . . f 12.
Franco per post . » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents, zege.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

O'CONNELL IS IN DEN AVOND VAN DEN [illegible] GEGAAN.

Hij was den 7. aan boord van de Lombardo *die stad aangekomen en had den overtogt gemaakt, zonder eenig ongemak te gevoelen. Hij maakte zich gereed om naar Rome te gaan, alwaar hij vurig verlangde den Paus te bezoeken, om hem [illegible] dankbaarheid te betuigen voor hetgeen [illegible] ten behoeve van zijn ongelukkig vaderland gedaan had. Doch twee dagen na zijne komst te Genua, werd de doorluchtige reiziger ziekers men kon in zijne woorden en handelingen eene zekere vervoering ontwaren; hij klaagde over [illegible] hevige hoofdpijn. Er had eene bijeenkomst van geneesheeren plaats en spoedige middelen werden aangewend om eene opstopping in de hersenen te voorkomen. Den 14 scheen de ziekte eenigzins te bedaren, doch den 15 nam zij met vernieuwde kracht de bovenhand en alle hulpmiddelen der kunst bleven vruchteloos. In den ochtend van dien dag verklaarden de geneesheeren dat [illegible] niet meer te behouden was. Men denkt dat [illegible] zoon het lijk zijns onvergetelijken vaders zal vervoeren, om het in zijn vaderland eene rustplaats te bezorgen.*

Betreffende het overlijden van den onvergetelijken O'Connell, vinden wij nog den volgenden brief van [illegible] eerw. heer Riley, den ierschen priester, die [illegible] bevrijder naar Italie vergezeld had.

„ Genua, maandag 17 mei 1847.

„ Helaas! helaas! mijn waarde vriend, O'Connell [illegible] dood. Ik ben zoo verpletterd, zoo te neder gedrukt door dien slag, dat ik bijna buiten staat [illegible] heden te schrijven. Zijn afsterven was gelukkig [illegible] kalm, want het was geheiligd door de sacramenten en verzacht door de vertroostingen, welke [illegible] heilige godsdienst zoo overvloedig aan hare [illegible] kinderen schenkt. Hij heeft met zijne stem en daarna met zijne woorden en gebaren geantwoord aan al [illegible] vermaningen, welke ik niet opgehouden heb, tot zijne laatste oogenblikken voor te houden, [illegible] ofschoon mijne hevige droefheid en de tranen, welke [illegible] mij altijd kon wederhouden. Hij heeft den geest gegeven met de kalmte van een kind dat insluimert. [illegible] verleden zaturdag, des avonds ten 9 uren [illegible] minuten.

„ Hij heeft verlangd, dat zijn hart, hetwelk [illegible] voor onze godsdienst en vrijheid klopte, naar [illegible] gebragt worden. Wij hebben dat edel [illegible] balsemd en in eene zilveren lijkbus gedaan. Het lichaam, hetwelk insgelijks gebalsemd [illegible] zullen hier in eene kapel bijgezet worden, tot [illegible] aangegaan zijn den *pelgrimstogt zijns harten* [illegible] dan daarna naar zijn gebergte vervoerd [illegible] en ter aarde besteld te worden tot op den dag eener [illegible] opstanding. Het hart van O'Connell te [illegible] Ierland en zijne ziel in den Hemel, is dit niet beiden door de regtvaardigheid Gods [illegible] gevonden?

In eenen anderen brief uit Genua lezen wij nog:

« Er valt nu niet aan te twijfelen, dat O'Connell minder bezweken is onder ligchamelijke kwalen dan onder het gewigt eener diepe moedeloosheid, veroorzaakt door de rampen van zijn vaderland; deze waren het die den levensdraad van den man, wiens verlies altijd door het katholicismus betreurd zal worden, afgesneden hebben.

« O'Connell heeft, als het ware blijmoedig, een leven verlaten, hetwelk voor hem een ondragelijke last geworden was, sedert hij hetzelve niet meer kon voeden met de hoop, van het geluk en de vrijheid van zijn dierbaar vaderland te verzekeren.

ITALIE.

BOLOGNA, 9 mei. Onze legaat, de kardinaal Amat, heeft de kandidaten benoemd, uit welke de Paus de gedeputeerden onzer provincie kiezen zal. Zij zijn zes in getal, omdat men hoopt dat Pius IX het verzoek zal inwilligen van aan de provincie Bologna, de grootste van den Staat, twee deputeerden te geven. De kandidaten, zijn de heeren Sivani, Massei, Minghetti, de markies Bevilacqua en de graven Marchetti en Aguecchi. Allen genieten de algemeene achting.

— De kolommen der burgerwacht, welke zich te Forli en Cesene gevormd hadden, om den smokkelhandel in de graanen tegen te gaan, hebben zich vrijwillig ontbonden, uit onderwerping aan de bevelen, welke uit Rome gekomen waren.

— Indien men geloof mag hechten aan eenen brief uit Rome aan de *Augsb. Zeit.* geschreven, zou de H. Vader besloten hebben voortaan de begrooting openlijk bekend te maken en aldus aan de beoordeeling der publieke opinie te onderwerpen. Ook verzekert men dat de geestelijkheid van de Kerkelijke Staten aan het gouvernement de leening eener aanzienlijke som, tegen zeer lagen intrest, heeft aangeboden.

— Brieven uit Genua melden dat te Pisa oproerigheden hebben plaats gehad ten gevolge van het dekreet van den hertog van Toskanen betrekkelijk de drukpers. Dit dekreet zou in die stad openlijk verscheurd zijn, men beweert zelfs dat het standbeeld van den groothertog door het volk aan stukken geslagen is.

— De prins Jerome Bonaparte, oudste zoon van den jongsten en laatsten broeder des Keizers, van Jerome, ex-koning van Westfalen is te Florence in den ouderdom van 33 jaren gestorven. Hij was sedert lang aangetast door eene smartelijke ziekte in het ruggemerg. Dr. Lallemant, die bij den aanvang der ziekte geraadpleegd werd, had nog eenige hoop aan de familie van den prins gegeven, indien hij onmiddellijk naar de baden van Vernet (Pyrenées-Orientales) konde gaan. De vader en de Koning van Wurtemberg, oom van den prins Jerome, haasten zich, om aan het fransch gouvernement het noodige verlof te vragen, doch dit werd geweigerd.

TURKIJE.

Een brief uit Konstantinopel van den 15 mei door de *Augsb. Zeit.* medegedeeld, meldt dat de turksche ministerraad, na eene beraadslaging gehouden ten gevolge der aankomst van eene fransche stoomboot uit Athene, besloten heeft, tot dwangmiddelen overtegaan, om van Griekenland genoegdoening te erlangen.

GRIEKENLAND.

Men verzekert dat de Porte thans een leger van 40,000 man op de griekesche grenzen zamentrekt. De oude soldaten zijn dit jaar niet naar hunne haardsteden teruggezonden en men bereidt eene nieuwe ligting van 50,000 man.

In Griekenland bereidt men zich tot den strijd in de verkiezingen. Een aantal prefekten en onderprefekten zijn van standplaats veranderd. De griekesche *Moniteur* zegt dat de rust van het land volmaakt is, doch het gouvernement bericht heeft ontvangen dat men op eenige plaatsen bij gelegenheid der verkiezingen, wanordelijkheden stookte.

ZWITSERLAND.

Eene correspondentie uit het oostelijk Zwitserland meldt dat te Zug de katholieke partij in de verkiezingen over de radikalen gezegevierd heeft; terwijl, daarentegen in Tessin de bovenhand aan deze laatste gebleven is.

— In afwachting van den afloop der gebeurtenissen, bereidt het verbond der zeven catholijke kantons zich tot den oorlog; het heeft eenen hongaarschen ruiter, Escomontary geheeten, benoemd tot instructeur der kavalerie. Een brief uit Freiburg verzekert, dat al de werkplaatsen voor aardenturgen, voor rekening van den Staat in beweging zijn.

— Het schijnt dat de catholijken van St. Gallen zich niet als geheel overwonnen beschouwen door de verkiezingen van Gaster, maar derzelver vernietiging aan den kleinen raad, het eenig bevoegd gezag om over derzelver waarde te oordeelen, zullen vragen. Het is wel waar, dat de voornaamste leden van dien raad, die tot de radikale factie behooren, niet ten voordeele van het verzoekschrift der catholijken stemmen zullen, (aangezien zij daardoor het doodvonnis over hunne eigene partij zouden uitspreken); tenzij de bedriegelijke handelingen in de verkizingen en de omkooperijen der kiezers op de onwederlegbaarste wijze aangetoond werden; doch de catholijken zullen wel middel vinden, om dezelve zoo klaar als den dag te maken. Wat het bedrog aangaat, zij kunnen bewijzen, dat [illegible] jarigen, gefailleerden, zelfs vreemdelingen [illegible] Glaris gekomen, medegestemd hebben en welke een genoegzaam getal om eene gevreesde meerderheid, welke dan toch maar van 34 stemmen was, daartestellen; en wat de omkooperij en den staat van dronkenschap, door de radikale milddadigheid te weeg gebragt, betreft, dit is van algemeene bekendheid en zou ligt uit een onderzoek blijken, indien de raad een onderzoek wilde bevelen. Wij overigens deszelfs beslissing zij, deze [illegible]

...ratulations ontheffen van de regtmatige schande, welke op dezelfs zegepraal rust. Het gouvernement schijnt, sedert de verkiezingen zeer ongerust te zijn; des nachts laat het 't arsenaal bewaken, vreezende dat de catholijken eenen aanval zouden beproeven, waaraan zij niet denken, doch waartoe het radikalismus zich, in hetzelfde geval, allezins bevoegd zou achten.

DUITSCHLAND.

WURTEMBURG. Het valt ons smartelijk telkens onze aandacht te moeten vestigen op de anti-catholijke pogingen van het wurtembergsch gouvernement. Thans vernemen wij dat het ministerie van openbaar onderwijs, in strijd met den eenparigen wensch der theologische faculteit van Tubingen, besloten heeft aldaar den heer Ruffold, pastoor te Obermarchthal, in te dringen. Deze geestelijke heeft de droevige vermaardheid van mede arbeider en ijverige verspreider te zijn der *liberale blätter* van dr. Pflanz, welke bij de catholijken in eenen zoo slechten geur staan. Hij is ook schrijver van een werk getiteld: *over de parochiale regten*, waarin de bisschoppelijke jurisductie wordt aangerand. Het ministerie wil hem het onderwijs in de kerkelijke geschiedenis opdragen, door hetzelve te ontnemen aan den achtenswaardigen hoogleeraar Hefelly, die haar sedert elf jaren in eenen catholijken zin onderwees. De zaken betreffende de godgeleerdheid, zijn thans zoo ver gekomen, dat de vaders zich tegen de roeping tot den priesterlijken stand bij hunne zonen verzetten, uit vrees van hen aan den noodlottigen invloed van rampzalige leerlingen bloot te stellen.

ENGELAND.

LONDEN 19 mei. Het Hoogerhuis heeft gisteren bepaaldelijk, bij de derde lezing de iersche armenwet aangenomen.

— Zie hier, volgens den *Standard* welke veranderingen de dood van lord Besborough in het kabinet zal te weegbrengen: lord Clarendon heeft den post van onderkoning van Ierland aangenomen; de heer Labouchère, tot heden secretaris voor Ierland, zal het voorzitterschap van het departement van koophandel aannemen, lord Normanby is geroepen tot het beheer der posterijen en de markies de Clanricarde zal ambassadeur te Parijs worden.

— Te Manchester hebben eenige onlusten plaats gehad. In de graafschappen Somerset en Devon is de rust genoegzaam hersteld.

— Het voorbeeld van spaarzaamheid door koningin Victoria gegeven, heeft weldra navolging gevonden onder de hoogere standen der engelsche maatschappij. Een groot aantal personen, behoorende tot de *nobility and gentry*, hebben eene circulaire van den volgenden inhoud geteekend:

» Diep getroffen door de armoede welke onder een groot getal onzer engelsche en iersche landgenooten heerscht, ten gevolge van het gebrek aan de noodige levensbehoeften en ontwaar wordende, dat de prijs der levensmiddelen nog stijgt, vermeenen wij ons te moeten verbinden om, zoo veel het mogelijk zal zijn in onze huisgezinnen het gebruik van brood en meel te beperken en wij vragen de medewerking van allen, die ons in de tegenwoordige crisis, behulpzaam kunnen zijn.

Onder de teekenaren telt men de hertogen van Bedford, Grafton, Norfolk en Rutland, den markies van Exeter; de graven Fortescue, Spencer, Zetland, Clarendon, Fitz-Villiers, Radnor; lords Lyttelton, Brougham enz.

— 22 mei. De benoeming van lord Clarendon tot onderkoning van Ierland is gisteren avond officiel in de *Gazette* aangekondigd.

IERLAND.

DUBLIN 17 mei. Het repealgenootschap heeft heden geene vergadering gehouden uithoofde van het overlijden van lord Besborough, wiens verlies algemeen betreurd wordt. De koninklijke schouwburg is gesloten en zal eerst na de begrafenis...

SPANJE.

MADRID 16 mei. Men zegt dat de heer Salamanca zich naar den koning begeven heeft, om hem over te halen naar Aranjuez te komen, vóór dat de Koningin naar Madrid terugkeert.

— Tijdingen uit Barcelona van den 14 melden, dat de kolonel Bassoa den 25 de bende van Tristany overvallen en 22 man derzelve gedood heeft. Tristany zelf is gevangen genomen en naar Solsona gevoerd alwaar de kapitein-generaal bevel heeft gegeven, hem te fusilleren.

Men beschouwt de carlistische factie van Katalonie als geheel vernield.

PORTUGAL.

Men spreekt van den afstand van een der etablissementen op de kust van Afrika aan Engeland tegen eene aanzienlijke somme gelds.

— Het is thans zeker dat de junta van Oporto de voorstellen van den kolonel Wylde verworpen heeft. Deze omstandigheden zal de gezaalendijke interventie van Engeland, Frankrijk en Spanje in de aangelegenheden van Portugal ten gevolge hebben.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 mei. De minister van buitenlandsche zaken heeft depeches ontvangen van den graaf de Jarnac, zaakgelastigde te Londen. Deze depeches behelzen, naar men zegt, afschrift van eene nota van lord Palmerston betrekkelijk de aan den admiraal Napier gegevene bevelen. Die bevelen luiden dat hij onmiddelijk de vijandelijkheden moet aanvangen, om een einde te maken aan den tegenwoordigen toestand van zaken in Portugal, welke allernadeeligst is voor den engelschen handel. Deze mededeeling is den heer Guizot zoo gewigtig voorgekomen, dat hij dezelve bij den ministerraad ingediend heeft.

— Het gouvernement heeft heden tijdingen uit Napels ontvangen van den 16 mei. De hertog van Montebello aanvaardt de portefeuille van marine, hij zal zich eerstelijk den 20 naar Parijs op reis begeven.

— 21 mei. De infant don Enrique, hertog van Sevilla, en de hertogin zijne echtgenoot, zijn van Marseille naar Toulon gegaan, om een bezoek bij koningin Maria Christina af te leggen. De prins heeft bij den zeeprefekt het middagmaal gebruikt en heeft met Maria Christina eene conferentie gehad, welke tot laat in den nacht geduurd heeft.

Des anderendags is de koningin naar Napels gevoerd gegaan.

— De kamer der Pairs heeft gisteren met 109 stemmen tegen 59 het wetsontwerp betrekkelijk het kapittel van St. Denis aangenomen.

— Men zegt dat de heeren Guizot en Duchatel, beide ministers, voornemens zijn een nieuw ministerieel blad, ter vervanging van *l'Epoque* op te rigten.

— 23 mei. Men verzekert dat, tengevolge der instructie voor het hof der Pairs in de zaak van den generaal Cubières, nog twee andere personaadjen in verzekerde bewaring genomen zullen worden.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 26 Mei.

Zoo als wij reeds gemeld hebben heeft H. zondag in de St. Lambertskerk de installatie plaats gehad der alhier ter steds gevestigde Conferentie der Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo. De zeereerwaardige heer Deken (1) verrichtte de plegtige hoogmis, geadsisteerd door de drie onderpastoors der parochie, terwijl de verschillende leden, in het koor der kerk, de voor hen bestemde plaatsen bekleedden. Treffend was het te zien, hoe vele geachte ingezetenen onzer grijze stad zich reeds aan die Conferencie hebben aangesloten. Eene groote menigte volks was in de hoofdkerk bijeengestroomd, om deze plegtigheid bij te wonen. Na de plegtige hoogmis werd in de zijde kapel van O. L. V. de algemeene vergadering van installatie, welke naar wij vernemen door de tegenwoordigheid van den zeer eerw. heer deken vereerd werd, en waarin ZWelEerw. eene hartelijke toespraak aan de vergaderde leden richtte, gehouden. Moge onder Gods zegen, deze conferencie, tot wezenlijk geluk en voordeel der armen en behoeftigen hierin en zich spoedig over onze, zoo catholijke en liefdadige provincie uitbreiden!

(1) Van waar het gerucht gekomen is, dat Mgr. de bisschop van Eumaus de installatie zou doen, en hoe het komt, dat dit gerucht zoo voorbarig in een dagblad is opgenomen, is ons onbekend; wij zijn gemagtigd te verklaren, dat hieryan noch bij het Bureau noch bij eenige der leden van de Conferentie iets bekend is geweest.

— Wij vernemen dat op den proeftogt, welk gisteren met de nieuwe stoomboot van Geertruidenberg op Rotterdam gedaan is, de maker van de machine op eene erbarmelijke wijze om het leven gekomen is. Zoo men zegt, zou de machine niet naar zijn genoegen gewerkt hebben en zou het te hard aanzetten van dezelve de oorzaak van het ongeluk zijn.

— Te Cuyk heeft eergisteren een hevige brand gewoed in de omstreken van *Onsenoord*. Vijf huizen zijn daarbij eene prooi der vlammen geworden, waarvan drie voor brandschade verzekerd waren. De meeste inboedel der vijf woningen is totaal verloren.

— Uit Drunen schrijft men ons van 23 mei:

Heden nacht werd het beeld van O. L. V. in de Roomsch-Katholijke kerk alhier, van alle sieraden die waarde hadden en waarmede het gisteren avond laat nog was omhangen geworden beroofd; onder dezelve bevonden zich: een gouden ketting, gouden kroon, gouden krans, gouden oorsieraden enz. Hoe of op welk eene wijze het den dieven gelukt is in de kerk te dringen is tot heden toe nog onbekend. Zooveel echter is zeker dat zij op eene behendige wijze het kerkgebouw zijn binnengekomen, want er heeft geene geweldige inbraak plaats gehad.

— Van Kaatsheuvel meldt men ons insgelijks dat in den volgenden nacht een brutale diefstal in de kerk gepleegd is. Ook ditmaal hadden de gewetenlooze plunderaars het voorzien op de versierselen, waarmede de godsvrucht der gelovigen het beeld der H. Maagd omhangen heeft. Hopen wij dat de schanddaders de hand der justitie niet ontkomen.

— Zijne Hoogw. de bisschop, Mgr. J. Groot heeft den 23 aan boord van het schip *Sophia Maria*, gezagvoerder S. Nielsen, de reis uit Texel naar Suriname aanvaard.

— Bij koninklijk besluit van den 1 dezer is bepaald, dat de ambtsbetrekkingen van administrateur en agent van 's Rijks schatkist met 1 julij dezes jaars zullen worden opgeheven, en vereenigd opgedragen aan betaalmeesters in de nader door Z. M. aan te wijzen arrondissementen.

Dien ten gevolge is, bij besluit van den 16 dezer aan de bestaande administrateurs en agenten van 's Rijks schatkist te rekenen van het vermelde tijdstip eervol ontslag verleend, onder dankbetuiging voor hunne goede en trouwe diensten, en met vrijstelling om hunne aanspraken op pensioen te doen gelden, in zooverre zij niet tot andere ambtsbetrekkingen worden gerepen, terwijl wijders onder anderen tot betaalmeesters in de arrondissementen benoemd zijn:

Te 's Hertogenbosch de heer A. Suys, thans agent van 's rijks schatkist aldaar; te Breda de heer H. van Castrop, thans agent van 's rijks schatkist aldaar.

— Bij Koninklijk besluit van den den 10 dezer is bepaald dat, te rekenen van 1 julij dezes jaars voor alle stortingen bij de betaalmeesters in de arrondissementen, zullen worden afgegeven quitantien met *strooken*, in maniere als vroeger bij de ontvangers particulier plagt te worden in acht genomen; zoo mede dat geene zoodanige quitantie als bewijs van storting of anderzins, zal worden toegelaten, wanneer deze niet uiterlijk binnen de dagen na de afgifte geviseerd en van de strook ontbloot is door of van wege den burgemeester te de plaatse waar de quitantie is gedagteekend.

— De minister van financien, gelet hebbende op art. 14 der instructie voor de betaalmeesters in de arrondissementen, vastgesteld bij koninklijk besluit van 1 dezer, heeft ter algemeene kennisse gebragt, dat te rekenen van 1 julij eerstkomende, alle de betaalsrollen voor pensioenen gedurende drie maanden met uitzigt van de maand waarin de zijn afgegeven, bij de betaalmeesters zullen gereed blijven, terwijl dit voor alle andere betaalrollen slechts tot en met den laatsten dag van de maand van afgifte het geval zijn zal. En worden de belanghebbenden mitsdien hierop indachtig gemaakt en ernstig gewezen op de vertragingen waaraan zij zullen worden blootgesteld bij gebreke van dadelijke aflevering door de Ontvangers, bij wie zij hunne quitantien...

— Bij koninklijk besluit van den 21 mei 18... no. 71, is bepaald dat met den 1 julij aanstaande Rijks-postkantoren zullen worden gevestigd te *Culemborg*, *Leerdam* en *Hadwijk*, zijnde daartevens benoemd tot directeur van het postkantoor te Culemborg de heer C. J. Buser, en te Wijk de heer F. Wilhelm.

's HAGE, 21 mei. Voor den Hoogen Raad, burgerlijke kamer, zijn gisteren voortgezet de pleidooijen in de 58 zaken bij den Raad hangende, betreffende verschillende vonnissen, om van de wet van ...

...leet te genieten. In den aanvang der maand waren, ... toen gemeld is, die verschillende actiën toegelicht door zeven advokaten. Gisteren heeft de heer Faber van Riemsdijk, voor den staat der Nederlanden optredende, de vorderingen bestreden en namelijk trachten aan te toonen dat door de intrekking en afschaffing van opgemelde wet, alle de regten daaruit voortgevloeid, zijn kunnen te vervallen en al hare gevolgen hebben opgehouden. Mr. A. de Pinto heeft, ook namens zijne overige medegenooten, de gedane eischen nader geadstrueerd en het regt onder het bestaan der wet van Nivôse, verkregen, ook na de intrekking, volgehouden. Repliek van mr. Faber, is de conclusie, door den heer proc.-gen. van Maanen te nemen, bepaald op aanstaanden vrijdag.

— Bij de arrondissements-regtbank alhier zijn gisteren behandeld twee zaken tegen den markies de Rhoüarà, vervolgd op aanklagte van den kantonregter van Ommen, wegens artikelen, opgenomen in nos. 6, 11, 22 en 18 van *de Burger*. De heer Rhoüarà was afwezig. Mr. de Brauw het O. M. vertegenwoordigende heeft geconcludeerd tot schuldigverklaring van den beklaagde 1° voor hoofdjegens kantonregter Bruyns, en 2° aan lasterjegens broeder J. E. Bruyns, en mitsdien tot condemnatie bij verstek in de eerste zaak tot eene boete van *f* 8 tot *f* 250, en in de tweede tot gevangenisstraf van 1 tot 6 maanden, boete van *f* 25 tot *f* 1000 ... der regten bij art. 42 C. P. binnen ... den tijd van 5 tot 10 jaren.

... is bepaald op aanstaanden donderdag.

Ingezonden Stukken.

Nog een woord over de Nijmeegsche Schoolkwestie.

Zoveel als wel te voorzien was, is het artikel over bovenstaand onderwerp, in N° 47 van dit blad geplaatst, niet zonder repliek gebleven. Het, in echt anti-katholijken geest geschreven, schoolblad *de Wekker*, had tot hiertoe een zedig stilzwijgen over de vacature bewaard, hoewel hij anders gaarne een woordje tusschenpraat, wanneer scholen langer vacant bleven dan de bestaande verordeningen gedoogen. Na de lecture echter van dat godsdeloze, burgerverontrustend artikel in de *Noord-Brabander* van 22 april jl., liep hem de gal over en stortte hem, na ruim drie weken wachtens, in zijn blad van gisteren, 14 mei, uit. Is dit geschrijf een kunststuk der Wekker-Redactie, of wel een hersengezwel van een' of anderen ultra-protestantschen Nijmegenaar, die zijne woede niet kan beteugelen? De laatste vooronderstelling is vrij onwaarschijnlijk, daar het geheele artikel onbekendheid verraadt met zaken, die elken onzer stadgenooten gemeenzaam zijn. Ook wordt het als hoofdartikel en niet onder de ingezondene stukken geplaatst; of bevat *de Wekker* geene stukken onder deze rubriek? Wij hebben de eer niet familiair met *de Wekker* bekend te zijn. Genoeg, de schrijver teekent zich D. Gedachtig aan de spreuk: „Vertel het niet verder, als u een ezel schopt," zullen wij ons niet vrijwillig, alle scheldwoorden en lasterlijke aanklagten, waarvan het geheele stuk wemelt, te onderleggen. Wij vergenoegen ons met te herinneren aan een man, uitblinkende in geleerdheid en vaderlandsliefde, Professor Ackersdijk, wiens door dankbare leerlingen uitgegeven gedenkschrift ... ons vereerd met hem gelijk gesteld te ... Dan ter zake.

... schuldigverklaring, waarop een ingezonden ... drukt en telkens terugkomt is deze: men ... voorkomen als ware het den heer Bijleveld ... ring, om den knapsten der post te be... als eene misdaad aanrekenen. Kan of ... niet begrijpen? — Wij meenen vrij ... geschreven en den Burgemeester voor zijne ... woorden den hoogsten lof toegezwaaid ... het ware te wenschen dat wij van dien ... hadden ... ondervinding. ...

... onze statistiek der scholen maakt de heer D. ... aanmerking: van de bijzondere scholen zegt ... voor den onderwijzer weinig benijdens... ; zie, mijnheer D, dat is toch zeer ... ; voorzeker, is het lot der bijzondere onderwijzers (der 2e klasse namelijk) weinig ... en in onderheid te Nijmegen. Onze ... misschien driemaal te groot aantal ... onderwijzers der 2e klasse toch, zijn er ... misdaden geene, die uitsluitend uit ... betrekking, een onbezorgd bestaan ge...

nieten; onderscheidene moeten hun leven onder de drukkendste huiselijke zorgen doorbrengen; en waaraan is deze betreurenswaardige toestand te wijten? Nijmeegs bestuur weet zulks het best!

Nu worden wij verrast met eene spiksplinternieuwe bewering; wij hadden namelijk, *faute de mieux*, de vacante school, stads burgerschool genoemd. Neen! zegt onze man, stads-burgerschool is zij niet, want: „Er is al eens beweerd, dat die school wel zou kunnen gemist worden; eene stads-burger-school kan niet gemist worden; ergo is het geene stads-burgerschool." Maar, mijnheer D! waar hebt gij toch conclusies leeren maken? Er zal toch wel geene stelling zoo zot zijn, of zij is wel eens beweerd geworden, en op deze bewering nu rust eene uwer premissen. Wat de andere betreft, dat eene stads burgerschool wel gemist zoude kunnen worden, hierop valt nog al wat aan te merken; *althans*, het nut, dat de school in kwestie gedaan heeft en nog doen zal, wanneer zij in handen van een protestant gespeeld wordt, is al zeer problematisch.

Zien wij nu, wat onze schrijver van de school maken wil: „Neen man! zegt hij," die school is de stads-Fransche Kostschool voor jongelingen, (vroeger waren het jongetjeenen) dit is zij volgens hare bestemming en volgens hetgene er moet uitgevorderd worden. Wat eigenlijk hare bestemming is, betuigen wij niet te weten; mogen wij echter afgaan op hetgene die school altijd is geweest, dan is het eene gewone dagschool, zoowel door jongelingen als meisjes bezocht, in niets van de bijzondere school der 2e klasse onderscheiden, dan door dat het schoollokaal met bijbehoorende onderwijzerswoningen een stedelijk eigendom, en aan de betrekking een, van stads wege, jaarlijks honorarium verbonden is. Kostleerlingen hield de vorige onderwijzer, voor zooveel ons bekend is, nimmer. Ook maken de *Bijdragen* bij de oproeping der sollicitanten geen het minste gewag van eene kostschool; alleen wordt onder de voordeelen opgenoemd, eene ruime woning, *geschikt* tot het houden van kostleerlingen. Volgt daaruit dat het eene kostschool is? Dat eene school kostschool wordt door hetgene men en onderwijst, is wêer eene uitvinding van onzen D., wij meenden, dat op eene school voor kinderen uit den deftigen burgerstand zoo wat hetzelfde als op eene kostschool moest onderwezen worden, nouweus op ... alle bijzondere scholen der 2e klasse onderwijst men niets anders. Maar, vraagt gij, lezer, waar is dan deze stads-burgerschool? De vacante school is het niet; want sedert in al eens beweerd, dat zij wel gemist zou kunnen worden, en daarom wordt zij tot eene kostschool gepromoveerd. Let nu wel, Nijmegenaars! maar lacht niet! De stads-burgerschool is de 3e openbare, alias armenschool: „deze is de „ eigenlijke stads-volksschool; zoodanige school, „ op welke de bepaling in de WET VAN 1843 past, „ van bij het aanstellen eens onderwijzers de verplichting tusschen de belijders der verschillende „ godsdienstige gemeenschappen in acht te nemen." — Is het misbruik mogelijk, lezen? Bij deze en dergelijke postjes wil men zich niet gewaardigen, de verhouding tusschen de gezindheden daar te stellen, niet bij de ouders, en geen bidder, dan mogten deze een in handen der *Roomschen* komen! En dan die WET VAN 1843! Is zij niet uitbetaalbaar? Eerst hielden wij het voor eene drukfout; maar toen wij hetzelfde later met volle woorden herhaald vonden, gingen wij aan het zoeken in de staatsbladen van dat jaar; maar jawel! wij vonden geene WET op het onderwijs van 1843, zoodat wij het [illegible] van 2 jaren [illegible] zender [illegible] richting voor het bedoelde houden. Maar in ernst, is het niet hespotteljk, dat iemand, die geen onderscheid weet te maken tusschen *wet* en *besluit* nog meer wil praten? Laat hem eerst wat gaan studeren, dan zal hij zien, dat er geene andere kracht hebbende schoolwet bestaat, dan die van 1806, en dat sedert alle met beginselen, memories, circulaires, dispositiën, nota's, enz. de Hemelsche wet, waarop zoo menig ambt, is geregeld. Dat is ook wel gemakkelijker dan eene wet; want bij de laatste moet de doorgaans laauwe, maar soms ... kunnen ook een woordje mede, en besluiten ... kunnen, behalve buiten de Kempenaers, van Hemert, Hulmans, Nijens, Thorbeekes en anderen gevest worden.

Van het Gymnasium sprekende, waarvan wij zeiden, dat het, in het voor 3/4 katholijke Nijmegen, bijna uitsluitend ten nutte der protestantsche jongelingschap was, vraagt onze wetten — improvisator: „Wat is daar de reden (b) van?

„Andersdenkenden worden toch niet geweerd? of heeft van het ... waarmede de inzender zoo ... ronkschrint, slechts een klein getal behoefte aan ... zoodanige inrigting?" — Neen mijnheer D., vele katholijke Nijmegenaars zouden volgaarne van het Gymnasium gebruik maken, maar zenden hunne zonen in den vreemde, uit vrees, dat deze op die inrigting hunne zuiverheid van zeden en geloof zouden verliezen. En dat die vrees niet zoo geheel denkbeeldig is, bewijzen de boeken, die daar nog voor zeer korten tijd bij het onderwijs gebruikt werden, en allerwaarschijnlijkst nog worden. Zoo heeft of had men voor de ned. litteratuur, de bloemlezing van *Siegenbeek*, die zoo vele onkiesche stukken bevat, dat de geestelijkheid het gebruik van dit werk aan de twee of drie katholijke leerlingen heeft moeten verbieden. Voor de vaderlandsche geschiedenis volgt men *van Kampen*: de naam alleen zegt genoeg. Voor de Fransche en Engelsche letterkunde bezigt men het *Handbuch den Französischen* en dat der *Englischen Sprache van Idelen und Nolte*. Beide werken wemelen van ten hoogste ergerlijke artikelen, niet alleen betrekkelijk de katholijke hierarchie en kerkgebruiken, maar ook tot het wezen des geloofs. Zoo herinneren wij ons in het Engelsche werk het stuk, getiteld: *Pater van Swijs*, dat van het begin tot het einde niets anders bevat dan de bitterst denkbare satyre op het katholijke geloof en de plegtigheden der Kerk. Van het H. Sacrament tot de aflaten, van het vagevuur tot het wijwater, *alles* wordt er belagchelijk gemaakt, en als of de schrijvers vreesden, dat de jongelingen den engelschen tekst hier zouden begrijpen, hebben zij er behoorlijk *erläuterende* aanmerkingen bijgevoegd. En deze werken nu worden door protestantsche onderwijzers verklaard! Wij kunnen en willen niets ten laste dezer heeren leggen, maar wij kunnen toch niet vergen, dat zij het tot leidraad dienende werk, tegen de smaadredenen en anti-katholijke grondstellingen hun eigen gevoelen aan, wederleggen?

„Maar," hooren wij onzen D. zeggen „de heer „ Louwerier" (een der examinatoren op 27 en 28 nov. jl.) „en andere onderwijzers hadden gelijk, „ toen zij zulke werken kozen, waarom zijn de „ roomschen ook zoo *bigot*?" Ach ja, mijnheer D. dat is nu eenmaal zoo, wij weten niet beter, jammer maar, dat de grondwet ons met al onze *bigoterie* dezelfde bescherming, als aan u, ... reformeerde protestanten, heeft toegezegd, en derhalve voorshands niets aan te doen valt. Dat de onderwijzers aan het Gymnasium allen Protestant zijn, verklaart onze pen dood eenvoudig: „Mogten „ wellijt ook daar alleen de knapsten in het strijdperk zegevieren?" vraagt hij; met andere woorden: de Roomschen zijn te *dom*. Nu is het nog al zonderling dat van de *zeven* benemingen, die bij het Gymnasium reeds geschied zijn, juist altijd een Protestant de knapste geweest is; het is mogelijk, ja, maar niet waarschijnlijk. Er zijn toch ook nog wel kundige mannen onder de Katholijken: zoo solliciteerde onder anderen naar den post van rector aan het bedoelde Gymnasium een Katholijk litterator, welke die betrekking reeds een geruimen tijd in eene aanzienlijke stad had waargenomen, en ten vorigen jare door Z. M. in de Commissie tot het afnemen der staats-examina werd gerbepen. Was deze ook al te dom?

Nu komt er iets ergrijselijks: „Erger is het, „ als men zijne krachten verkoopt, of prijs geeft, „ om als handlanger van het drieste, de menschheid hatende fanatismus mede te arbeiden, het „ gezond verstand aan diggelen te stooten, licht „ en waarheid achter het scherm te houden en „ schrikaanjagende duisternis over den menschelijken geest uit te storten." — Br... lige ekel! het is om van te ijzen, en hoe kernachtig! vooral dat gezond verstand aan *diggelen*! Dat zijn van die hooge woorden, die het domme volk (zegge Roomschen) niet verstaat zonder woordenboek. Maar wat moet die geheele tirade noch beduiden? Wij weten het niet. Bedoelt gij wellicht hiermede de schrijver van het stuk? bedoelt gij mij? dan antwoord ik u, mijnheer D. dat ik noch mijne krachten verkocht, noch prijs gegeven, noch medegearbeid heb, om het gezond verstand aan *diggelen te stooten*; dat noch bijzondere genegenheid voor mijnen protégé (*puisque protégé il y a*) noch hatend fanatismus mijne pen gedreven hebben, maar dat integendeel mijn eenig doel was, licht en waarheid te verspreiden, de oogen mijner al te lang verdrukte, miskende geloofsgenooten te openen en hen te doen begrijpen, dat ook wij onze gewaarborgde regten moeten en kunnen handhaven, en hun te waarschuwen voor elke kuiperij, die zoo

menigmaal ten onzen koste geschied is, en nog geschieden zal. Of zoudt ook gij, Protestanten, het *regt* noemen, dat op zoo menige plaats in N.-Braband slechts de Predikant en Onderwijzer Protestant zijn? Zouden daar altijd Pr. Onderwijzers zoo ver boven de Cath. uitgemunt hebben? Wel is waar, gij *noemt* ons dom, maar de naam is niet altijd genoeg; dat domme volk heeft ook zijn regt, dat regt is het gewaarborgd, dat regt zal het doen gelden, met woord en daad, waar en wanneer het behoeft, ten spijt van uwe geleerdheid, ten spijt van uwe aristocratie, ten spijt van elke knoeierij, die haar anathema gereed houdt om het te verpletteren. — Dan, passons outre.

Onze man gaat nu wees een beetje aan het verdraaijen, hij zegt namelijk, dat de Cath. *alles* verlangen, als zij een onderwijzer van bunne gezindheid in de vacante school willen benoemd hebben; daar de onderwijzer in de stads armenschool *ook al* Catholijk is, dan de stads kostschoolkinderen denkt hij natuurlijk niet. Verder dankt hij gelukkig voor zijn f 500 traktement; hij vergeet evenwel, dat de onderwijzer in schoollokaal, woning en schoolbehoeften meest voorzien en dan zal er bedroefd weinig van overblijven. »Dat er meer scholen zijn, waar te gelijk kinderen den (van) armen en betalende kinderen school gaan, en welk laatste getal zeer bloeijend" (ellieve! wat is een bloeijend getal?) »is, ofschoon nevens zoodanige openbare school verscheidene bijzondere scholen, der 2e klasse bestaan," betwijfelen wij sterk; wij verzoeken nog wel eens eene dergelijke school te zien. Hier ter stede is de fashionable wereld niet zoo liberaal, om hare kinderen naast die der armen op eene bank te laten zitten. Van de interimaire positie, waarin men den bedoelden onderwijzer gedurende zeven weeks van janen liet, willen wij

Na het examen overgaande, blijft onze scribent de opheldering schuldig, waarom Mr. D., de volgens hem zoo onpartijdige man, de gezindheid der solliciteanten moest kennen. Dat spijt ons, wij waren er zeer nieuwsgierig naar. De vraag over het onderzoek in Logarithmen en reeksen is bijna geen antwoord waardig; wij wraakten het niet, dat men hierin examineerde, maar slechts, dat men een hoofdzaak van scheen te maken, en een belangrijke vak, de aardrijkskunde, niet geen enkel woord aanroerde. Ja, dit zeiden wij, en, hiertegenstaande uw démenti, herhalen wij het hier. De grootere helft der solliciteanten (11) kan getuigen, dat zij geen enkel woord van aardrijkskunde in den uitgebreidsten zin hoorde reppen. De kleinere helft, ja, werd in de behandeling der globe geëxamineerd, en dit is eene andere grief, waarvan wij de vorige maal zwegen. Of is het ook een blijk van onpartijdigheid, wanneer de Wethouder, de solliciteanten verschillende werkzaamheden voor te leggen? Zou dit geene aanleiding tot de grootste kwaadspraak kunnen geven? Spits hier uw brein eens op!

Onze D., die blijkbaar schrijft voor hen, die ons artikel niet in zijn geheel lazen, grijpt nu weder zijn gewoon spel van verdraaijerij en kwade trouw: hij doet het namelijk voorkomen, als of wij voor onzen protégé (*dit protége*) alleen op aardrijkskundige kennis hoogden, terwijl hij zeer goed weet, dat wij slechts in het voorbijgaan van die wetenschap spraken. De plaatselijke schoolcommissie moet er wel wat meer in gezien hebben dan aardrijkskundige kennis, waarover zij, trouwens, in het minste niet kan oordeelen. Hier zijn wij op een punt gekomen, waar onze D. niet veel op zijn gemak is; immers hij glijdt, zoo zachtjes hij maar kan, over die lastige schoolcommissie heen, en te regt: hij weet toch, of hij *moest* weten, dat de schoolcommissie eene autoriteit, en wel eene zeer bevoegde autoriteit is, aan welke bij de reglementen, de uitvloeisels der wet van 3 april 1806 bijna al de regten en verpligtingen des schoolopzieners zijn toegekend, en welker oordeel hier ongetwijfeld moest gehoord worden. Doch laat mij u eerst eenige opheldering omtrent het personeel der Nijm. Schoolcommissie geven, mijnheer D.! Zijt gij er reeds mede bekend, dan is hare zucht naar de zuivere of kleinere helft vrij duur. De Schoolcommissie bestaat namelijk uit 4 leden, 2 Protestanten en 2 Catholijken, de beide Pr. leden zijn gegradueerde personen, de Cath. niet. Gij behoeft dus ook al niet bang te wezen, dat de laatste de eerste overblufft hebben: Deze Schoolcommissie dan verklaarde stelling en *eenparig* een der catholijke solliciteanten voor den benoemde, terwijl hij, op de door Burgemeester, Schoolopziener of wien dan ook gemaakte nominatie als N°. 3 voorkwam. Even als alle nunschelijk gezag houden wij de Schoolcommissie wel niet voor onfeilbaar, zoo als gij zegt; maar gij zult ons toch ook wel vergunnen, den nominatiemaker even-zeer die eigenschap te ontzeggen. En kom aan dan, mijnheer D.! wien moeten wij meer gelooven, den maker der nominatie of de Schoolcommissie? Antwoordt gij: »beiden evenveel" en dat is wel het minste, zoo stonden de bekwaamheden niet *nagenoeg*, maar *volkomen* gelijk, en volgens het besluit van 2 jan. 1842 moest de catholijke aspirant benoemd worden; maar ook dan, wanneer gij de onbeschaamdheid zoo ver drijft, om te antwoorden, dat aan het oordeel der Schoolcommissie weinig of geene waarde gehecht moet worden, stonden de bekwaamheden toch *nagenoeg* gelijk, en dit zou u dus ook al niet veel kunnen baten. Wat gij praat over het verdeeld zijn van de stemmen der Protestantsche leden, vervalt van zelf, daar deze niet door de Catholijke overstemd zijn, maar allen volledig hetzelfde gevoelen in deze zaak deelen.

Eindelijk zijn wij ten einde van D's geschrijf geraakt, over hetgene uit de opmaking der nominatie is voorgevallen, spreekt hij wijsselijk het geen woordje over; wij hadden anders zoo gaarne iets van hem gehoord omtrent de wijze van stemming, of er ook geloot had moeten worden, wat nadenhand gebeurd is, enz.; maar de man weet er niets van of wil er niets van weten. In het eerste geval zal het gerucht hem misschien eenige opheldering geven; dit zegt namelijk, dat voor eenigen tijd de zaak op nieuw in den raad ter sprake is gebragt, en de benoeming of quasi benoeming des Heeren Mulders is geannuleerd; doch dat hij voor een paar dagen op nieuw is benoemd. Hoe? wij hebben den dikken almijer, die de raadsvergadering bedekt, niet kunnen opligten.

En daarom voor heden genoeg. Voor het vervolg zullen wij ons niet weder verledigen op de *Wekker* aanwerkingen te repliceren; ten zij zijne beweringen grondiger, zijne démenti's waarheidlievender en zijne verdedigingen krachtiger zijn, dan die, welke het ultra Protestantismus kan bezigen, om de Catholijken ten eenen male te vernederen en te overheerschen. — En opdat zulks niet gebeure, roep ik u, Catholijken! nogmaals toe: Waakt! Begrijpt uwen toestand, begrijpt hem wel? Ziet rondom u! Strijdt voor uw regt, het is u gewaarborgd, handhaaft hetzelve; tracht ten minste uwe vrijheid, uwe godsdienst, het dierbaarste, het heiligste wat gij bezit, ongeschonden te bewaren, en wee u! zoo gij nakeloos de zuiverheid van zeden uwer kinderen durft in de waagschaal stellen!

Advertentien.

*** Getrouwd:

C. VAN GINNEKEN, Med. Doctor
en
G. A. PASSTOORS.

Groot-Zundert 20 *mei* 1847.

*** Op den 11den Maart 1847 is te SOERABAJA, (Solo) EILAND JAVA, gelukkig van eene DOCHTER bevallen, Vrouwe P. A. MAURITSZ GANDERHEIJDEN, Echtgenoot van den Luit. Kolonel der Infanterie, bij het O. I. Leger, H. MERKUS LANGE, Ridder der M. W. O.

Openbare Verkooping

VAN EEN

WINKELHUIS EN ERF,

MET AANHEUCHTIGE

IJZER-SMEDERIJ,

binnen de Stad Heusden.

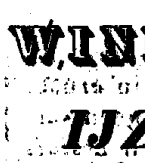

De Notaris *A. VAN DRONGELEN*, gevestigd te *Oud Heusden*, zal namens zijn Principaal in het openbaar verkoopen, bij voorlooping veiling, op Donderdag den 27 Mei 1847, en tot de eindelijke toewijzing op Donderdag den 3 Junij 1847, beide de dagen des voormiddags om 11 uur, ten herberge van H. P. T. DEYMAN, te *Heusden*, de navolgende **Vaste Goederen**, binnen de Stad *Heusden*, staande en gelegen, als:

1e *Koop*. Een sedert weinige jaren vernieuwd WINKELHUIS, staande op den hoek van het Oud Heusdensche eind, in de Wittebroodstraat, bevattende den WINKEL of VOORHUIS, eene BENEDENKAMER en een KEUKEN, twee BOVENKAMERS en de ZOLDER, Kadastraal bekend onder Sectie A. nummer 394, groot 44 ellen.

2e *Koop*. Een GEBOUW, bevattende eene ruime HOEF- of IJZER-SMEDERIJ, met aanhechtige BERGPLAATS en ERF, staande, neven het vorige perceel, Kadastraal bekend onder Sectie A. nummer 615, groot 86 Ellen.

Zullende de voorschreven twee Koopen eerst afzonderlijk en daarna in massa worden geveild.

3e *of laatste Koop*. Een onbebouwd ERF, zijnde een BLEEKVELD, in de Wittebroodstraat, nabij het eerste perceel gelegen, Kadastraal bekend onder Sectie A. nummer 392, groot 85 Ellen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den voornoemden Notaris, mits *brieven franko*.

*** Voor een Katsoenlijk MEISJE van goede getuigenissen voorzien, van den R. C. Godsdienst, goed kunnende Naaijen en met Kinderen omgaan, liefst tusschen de 18 Jaren oud, biedt zich de gelegenheid aan, om in een katsoenlijk huisgezin te 's-Hertogenbosch geplaatst te worden. Adres aan den Drukker en Uitgever dezes.

Openbare Verkoopingen.

*** Op *Zaturdag den* 29*e Mei* 1847, des namiddags ten twee uren, zullen de Vendumeesters *VAN DONGEN* en *LIJNEN* te *KOENEM*, op den Kasteeldijk te *'s Hertogenbosch* op Crediet verkoopen:

HOOIJ, KOETS- en STRAATKARREN, HANDWAGEN, RADEREN met IJzeren Assen, PAARDENTUIG en eene partij OUD IJZER.

Alles op den selfden dag van des voormiddags 10 ure voor een ieder te zien.

ZEGT HET VOORT.

*** *J. J. ARRESTEYN EN ZOON*, Boekdrukkers en Boekhandelaars te *'s Hertogenbosch*, hebben verzonden:

EMMA of de *Zegenpraal der Christelijke Liefde*, zijnde N°. 4 van de LELIENHOF, Bibliotheek bij Maandelijksche Aflevering; prijs het half jaar, zes nommers, ieder nommer groot 150 Bladzijden in 12°., met een fraai Gelithographeerd Plaatje, *f* 1.80. De inteekening staat open bij alle Boekhandelaren des Rijks.

Ter Perse:

FEELER, Geschiedkundig Woordenboek, XXIIIe deel.

GRETSCH, Leerrede op alle Zondagen 4e deel.

WIJSHEID EN LIEFDE DES SCHEPPERS, blijkbaar uit de beschouwing zijner Schepselen, naar het Hoogduitsch door *S. MUTSCHELLE*.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH

Dingsdag 25 mei.

ROGGE *f* 15.65 *f* 16,00 a *f* 16.25.
BOEKWEIT *f* 10.65 a *f* 11.00 *f* 11.50.
HAVER *f* 5.60 *f* 5.65 *f* 5.90.

AMSTERDAM, 25 Mei.

Tarwe tot ca. vorige prijzen bij gerijven verkocht. In totaal: 1270 p. p. b. Pools, f 580; 128 p. n. Noorder f 585.
Rogge bij partijen, leger afgegeven: 118 p. Odessa f 405. In totaal: 129 p. Odessa aan de Zaan f 410; 118 p. Zweede, f 395.

OPGAVEN van de Hoogte der Rijzeren de Maas te Grave en van de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 uren.

Datum	MAAS TE GRAVE boven AP.		onder 0		DIEZE TE 'S BOSCH. boven 0.		onder 0.			
Mei	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
23	6	12	»	5	»	»	0	60	»	2
24	6	8	»	2	»	»	0	60	»	»
25	6	1	»	7	»	»	0	59	1	»
26	6	»	»	»	»	»	0	60	»	»

De 0. te 's bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.